

Valikaine „SISEKAITSELINE EELKUTSEÕPE“

Eelkoolituse eesmärgid

1. Võimaldada õpilastel läbida eelkutsealane koolitus sisejulgeoleku erialadel.
2. Tõsta sisekaitseliste erialade populaarsust.
3. Sisekaitselise kutsealase eelkoolituse rakendamise kaudu parandada noorte teadlikkust kutsevalikul ning konkurentsivõimet nii tööturul kui õpingute jätkamisel.
4. Läbi sisekaitselise eelkoolituse luua lisaväärtust õppeprotsessi gümnaasiumite õppekavadesse.

Eelkoolituse ülesanded

Kutsealase eelkoolituse õppeprogrammi ülesandeks on anda gümnaasiumi õpilastele ülevaade sisejulgeoleku eri- ja kutsealadest. Õpilased omandavad õppe jooksul kompetentsid, mis on vajalikud abipolitseinikule, abipäästja ja piirivalveametnik I kutsekvalifikatsioonile.

Õpilased omandavad pädevustaseme, mis võimaldab sooritada hiljem asutuses kas abipolitseiniku, abipäästja või piirivalveametnik I kvalifikatsioonieksamid.

Õppe alustamise tingimused

Õpet saavad alustada põhiharidusega isikud, kes ei ole karistatud tahtliku kuriteo toimepanemise eest ega oma karistusi ning on Gümnaasiumi õpilasnimekirjas

Kestvus ja maht

Õppeprogramm vältab 2,5 õppeaastat ja kokku 9 õppenädalat kui Gümnaasium ja Sisekaitseakadeemia ei ole teisiti kokku leppinud. Esimesel õppeaastal omandatakse teoreetiline ülevaade politsei ajaloo, struktuurist ja töökorraldusest, toimuvad väljasõidud õppe- ja ametiasutustesse ning õpe lõpeb praktikalaagriga Sisekaitseakadeemia õppeasutuses. Teisel ja kolmandal õppeaastal omandatakse piirivalve, pääste ja lihtsustatult sisejulgeoleku erialade põhitoode peamised oskused ja õpe lõpeb praktikalaagriga Sisekaitseakadeemia õppeasutuses. Õppekäikude ja õppelaagri maht on 35 tundi.

Koolituse õpiväljundid

Õppeprogrammi läbinu on omandanud järgmised pädevused:

- omab ülevaadet sisejulgeoleku erinevatest teenistustest (ajalugu, areng, struktuur) ja kutsealasest terminoloogiast
- teab vabatahtlike kaasamise võimalusi ning tunneb päästja, piirivalvuri ja politseiniku kutsega seotud siseriiklikke ja rahvusvahelisi õigusakte
  - omab ülevaadet avaliku teenistuse olemusest ja ametniku eetikast
- teab inimõiguste aluseid ja oskab suhelda erinevate isikutega ja olla hea teenindaja
- teab esmaabi andmise aluseid ja valdab esmaseid esmaabivõtteid (näit kunstlik hingamine, kannatanu ohutu transportimine, kannatanud veekogul)
- teab eesti Vabariigi põhiseadusest ning abipolitseiniku seadusest tulenevad õigusi ja kohustusi (Oskab näha abipolitseiniku pädevust ja rolli politseitegevuses)
- tunneb abipolitseiniku ametitunnuseid, sotsiaalseid tagatisi (Oskab kasutada

rinnamärki, käesidet)

- oskab ennast kaitsta ning oskab vältida liigse jõu kasutamist, teostada turvakontrolli, peatada sõidukit ning vältida tervisekahjustusi
  - oskab kasutada käeraudu, kumminuia, gaasipihustit ning kuulivesti
  - oskab kasutada erinevaid raadiosidevahendeid ja eetris suhelda
- teab süütegude liigitamise aluseid, oskab süütegu märgata ning teab erinevate menetlusosaliste õigusi ja kohustusi
- oskab suhelda õigusvastase teo toimepannud ja/või abivajavate alaealistega
  - omab ülevaadet keskkonna- ja looduskaitsest
  - tunneb ja teab tulekustutustööde aluseid (põlengu mõiste, vesivarustus, suitsusukeldumine, tulekahjude eritüübid, tööhutus tulekustutustöödel)
- tunneb ja teab päästetööde aluseid (õnnetuste eritüübid, näit liiklusõnnetus, ohtlikud veosed, tööhutus päästetöödel)
- teab koostöö aluseid pääste ja politseiga ning kiirabiga (vajadusel piirivalvega)
  - tunneb riviõppe aluseid ning on suuteline käsklusi täitma
  - teab millised on piiriületuseks vajalikud dokumendid ja teab lihtsamaid kontrollipõhimõtteid
    - oskab kasutada piirivalves kasutatavaid tehnilisi vahendeid
- omab ülevaadet piirivalve relvadest ja ohutustehnikast, oskab osasid neist kasutada (kas seda on vaja)
  - omab ülevaadet teenistuskooerajuhi tööst piirivalves
- tunneb turvataktika nõudeid, oskab teostada isiku ja tema asjade läbivaatust
  - oskab lugeda tingmärkidega kaarti ja maastikul orienteeruda
  - tunneb piiri valvamise erisusi (maismaa, piiripunkt, piiriveekogu)

Õppe lõpetamise tingimused

Õpe lõppeb õppepraktikate eduka sooritamise ja arvestusega. Praktika lõppeb arvestusega mis arvestab nii õppeaasta jooksul kui ka praktika käigus õpitut. Eduka soorituse korral väljastab Sisekaitseakadeemia rektor vastava tunnistuse õppe eduka läbimise kohta.

Inimõigused ja eetika politseitöös

5 tundi

Aine eesmärk: kujundada teadmised inimõigustest ja nende järgimise vajalikkusest politseitöös ning kutse-eetikast, kujundada oskusi suhtlemiseks erinevate inimestega tulenevalt nende kultuurilisest-, rahvuslikust- või religioosset taustast. Kujundada teadmised politsei põhiväärtustest

Aine läbimisel õppur:

- selgitab inimõiguste mõistet ning annab ülevaate nende arenguloost, nimetab inimõigusi sätestavaid õigusakte, EV põhiseaduses sätestatud isikute põhiõigusi ja –vabadusi ning kirjeldab politseitöö seoseid nende kaitse ja piiramisega;
- kirjeldab erinevaid eetika teooriaid, selgitab kutse-eetika olemust ja arengulugu ning oskab teha eetilisi valikuid kutsetegevuses;
- teab sooliste, ealiste ja muude iseärasuste mõju inimekäitumisele ning toob näiteid eelarvamustest ja võõrvihast;
- iseloomustab erinevaid äärmusrühmitusi;

--

Siseriiklik ja rahvusvaheline koostöö	5 tundi
<p>Aine eesmärk: kujundada õppuritel teadmised politsei siseriiklikust ja rahvusvahelisest koostööst.</p> <p>Aine läbimisel õppur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tunneb rahvusvahelise politseikoostöö üldaluseid • Tunneb Schengeni konventsioonist tulenevaid kohustusi Tunneb isikuandmete kaitse rahvusvahelisi põhimõtteid • Teab siseriiklikke politseilise koostöö võimalusi erinevate riiklike ja kohaliku omavalitsuse struktuuridega 	

Sisu

- Siseriikliku ja rahvusvahelise koostöö regulatsioon
- Rahvusvahelise politseikoostöö põhimõtted; erinevate koostöökanalite kasutamisevõimalused
- Siseriiklikud ja rahvusvahelised koostöö organisatsioonid
- EL liikmesriigi politseiametniku õigused politseitegevuses osalemisel
- SIS, ASF (INTERPOL), rahvusvaheline andmekaitse
- Sideohvitserid, Europol, Interpol, SIRENE ja Eurojusti, EJN, FRONTEX, CEPOL
- Kohalike omavalitsuse asutuste, MTÜ-de ja politsei koostöö vormid ja võimalused

Haldusmenetlus ja Politsei järelevaevmenetlus (PPVS)	5 tundi
<p>Aine eesmärk: kujundada õppurites õiguslikud teadmised haldusmenetluse põhimõtetest ning selle erisustest PPVS-s, kujundada teadmised politsei järelevalve üld- ja erimeetmetest, nende õiguslikest alustest ning nende vormistamise nõuetest politsei järelevaevmenetluse läbiviimiseks ja järelevaevmenetluse toimingute eristamiseks süüteomenetluse toimingutest. Kujundada oskused situatsioonikohaste meetmete valimiseks ja oma valikute põhjendamiseks.</p> <p>Aine läbimisel õppur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teab haldusmenetluse põhimõtteid • Teab järelevaevmenetluse põhimõisteid, eristab ohuastmeid ja liike • Teab järelevaevmenetluse põhimõtteid, eristab järelevaevmenetluse toiminguid süüteomenetluse toimingutest • Teab järelevalve meetmeid, valib situatsioonikohaselt meetmeid ja põhjendab valikuid • Teab järelevaevmeetme protokollimise nõudeid 	
<p>Sisu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Järelevaevmenetluse põhimõisted: politsei; avalik kord, korrariikumine, oht, ohu hindamise kriteeriumid, ohu liigid ja ohu astmed, avaliku korra eest vastutav isik • Politsei järelevaevmenetluse põhimõtted: politsei järelevaevmenetluse piiritlemine süüteomenetlustest, õiguste kaitse ja inimväärkuse tagamise põhimõtted, selgitamis- ja teavitamiskohustus, dokumenteerimine, koostöö • Politsei järelevalve meetmed: meetmete üldiseloostus, meetmete kohaldamise põhimõtted (õiguspärasuse kontrollsüsteem), meetme kohaldamise adressaat. 	

<p>Üldmeetmed. Erimeetmed</p> <ul style="list-style-type: none"> Vahetu sund: mõiste, kohaldamise lubatavus ja põhimõtted, hoiatamine; erivahendid, teenistusrelvad, enesekaitsevahendid ja nende kasutamine; abi andmine vigastatud isikule 		
Sunni rakendamise õiguslikud alused ja taktika ning enesekaitse		5 tundi
<p>Aine eesmärk: kujundada õppurites teadmised ja oskused enesekaitse tehnikate, politseitaktika ja vahetu sunnivahendite kasutamisest tööülesannete täitmisel. Kujundada õppurites teadmised ja oskused riikliku järelevalve teostamiseks ja avaliku korra tagamiseks, sündmuskohtadel tegutsemiseks ning õiguserikkuja kinni pidamiseks.</p> <p>Aine läbimisel õppur:</p> <ul style="list-style-type: none"> Teab sunni kohaldamise aluseid, valib lähtuvalt olukorrast sobivaid sunnimeetmeid Tunneb isikute kontrollimisel erinevaid taktikaid Kasutab vahetut sundi ning kaitseb ennast ja teisi õigusvastase ründe eest 		
<p>Sisu</p> <ul style="list-style-type: none"> Sunnimeetmete kasutamise üldpõhimõtted Isikute kontrollimine Kaitse ja kinnipidamisviisid Erivahendite kasutamine Avaliku korra tagamist ja riikliku järelevalve teostamist reguleerivad õigusaktid, politsei järelevalve üld- ja erimeetmed Väljakutsete teenindamine Sunni rakendamise ja politseitaktika põhimõtted, seadusekohane kinnipidamine ja edasi toimetamine Tegutsemine sündmuskohal 		
Erivahendid ja teenistusrelvad, sidevahendid		5 tundi
<p>Aine eesmärk: kujundada õppurites teadmised ja oskused tulirelva ning erivahendite õiguspäraseks ja ohutuks käsitlemiseks.</p> <p>Aine läbimisel õppur:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tunneb relvade ja erivahendite käsitlemist reguleerivaid õigusakte, ohutu käitlemise eeskirja ja lasketeooria aluseid Tunneb püstoli tööpõhimõtet ja tehnilisi andmeid ning oskab relva hooldada Teab relva õiguspärase ja turvalise kasutamise nõudeid. Täidab ettenähtud laskmise normatiivid Tunneb politsei sidevahendite võimalusi 		
<p>Sisu</p> <ul style="list-style-type: none"> Erivahendite kasutamise taktika ja õiguslikud alused Lasketeooria alused. Politsei teenistusrelv. Praktilised harjutused laskesimulaatori Praktilised harjutused politsei sidevahendite kasutamisel 		
Süüteoennetuse alused		5 tundi

<p>Aine eesmärk: anda ülevaade süüteoennetusest, selle põhimõistetest, strateegiatest, erinevate meetmete võimaikust efektiivsusest.</p> <p>Aine läbimisel õppur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb kriminaalpreventsiooni põhimõisteid; • tunneb erinevaid süüteoennetuslikke strateegiaid; • oskab kavandada süüteoennetust; • oskab hinnata süüteoennetuse võimalikku efektiivsust. • oskab koostada oma elukoha ohuanalüüsi 	
Kehaline ettevalmistus	5 tundi
<p>Aine eesmärk: kujundada arusaamu füüsilisest treenitusest, selle hoidmise ja arendamise vajadusest igapäevaste tööülesannete täitmiseks.</p> <p>Aine läbimisel õppur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omab head füüsilist treenitust ja sooritab õppeasutuses kehtestatud kehalise ettevalmistuse normatiivid; • teab füüsilise vormi tähtsust professionaalse tegevuses; • oskab rivis liikuda. 	
Abipolitseiniku tegevuse alused	5 tundi
<p>Aine eesmärk: abipolitseiniku seadusest tulenevalt anda ülevaade abipolitseiniku õigustest, kohustustest ja tegevusalast tema kaasamisel politsei tegevusse avalikku korra kaitsel ja ühiskonnas turvalisuse tagamisel.</p> <p>Aine omandamisel õppur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab abipolitseinikuna politsei tegevuses osalemise aluseid; 	
Patrullimise põhialused	5 tundi
<p>Aine eesmärk: kujundada oskused riikliku järelevalve teostamiseks ning avaliku korra ja julgeoleku tagamiseks, sündmuskohal tegutsemiseks ning isiku kinnipidamiseks.</p> <p>Aine läbimisel õppur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab avaliku korra tagamist ja riikliku järelevalve teostamist reguleerivaid õigusakte, teab välijuhtimise korraldust; • teab politsei järelevalve üld- ja erimeetmeid • rakendab erinevaid meetodeid isiku tuvastamiseks, tunneb isikut ja eriõigusi tõendavaid dokumente ning tuvastab nende õigsust, teab välismaalaste riigis viibimise õiguslikke aluseid; • tunneb ära kuriteole viitavad tunnused ja oskab nende esinemisel tegutseda. 	
Liiklusjärelvalve põhialused.	5 tundi
<p>Aine eesmärk: kujundada teadmised ja oskused liiklusjärelvalve teostamiseks, õigusaktide rakendamiseks ning ohutuks liiklemiseks alarmsõidukiga.</p> <p>Aine läbimisel õppur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab liiklusalaseid õigusakte; • teab tehnilisi vahendeid liiklusjärelvalve teostamisel ja asjakohaseid dokumente; • teab liiklusõnnetuste levinumaid põhjusi ja tunneb liiklusõnnetuste ennetamise võimalusi; • teab sõiduki peatamise ja kontrollimise taktikat; • oskab ära tunda LE rikkumisi ja koostada oma elukoha liiklusohu analüüsi 	
Politseioperatsioonid ja kriiside reguleerimine	5 tundi
<p>Aine eesmärk: kujundada teadmised ja oskused abipolitseinikuna tegutsemiseks sihtsuunitlusega politseilistel tegevustel, otsingu- ja päästetöödel, kriiside ohjamisel ning suurõnnetustel.</p>	

Aine läbimisel õppur:	
<ul style="list-style-type: none"> tunneb otsingu- ja päästetööde ja abijõudude kaasamise õiguslikke aluseid ja põhimõtteid; tunneb sihtsuunitlusega politseiliste tegevuste korraldamise ja läbiviimise põhimõtteid ja taktikaid ning oskab neid rakendada; tunneb otsingu- ja päästetööde (sh merepääste) läbiviimise taktikaid; kasutab nõuetekohaselt igapäevatööks vajalikke tehnilisi vahendeid Oskab tegutseda . 	
Karistusõiguse üldosa	5 tundi
Aine eesmärk: kujundada teadmised karistusõiguse kohaldamise üldpõhimõtetest.	
Aine läbimisel õppur:	
<ul style="list-style-type: none"> tunneb asjaolusid, mis tingivad isiku karistusõiguslikku vastutuse või välistavad selle ning oskab analüüsida nende kehtivust erinevates elulistes olukordades; teab karistuste liike ja karistuse määramise põhimõtteid; teab mittekaristuslikke mõjutusvahendeid ja nende kohaldamise korda. 	
Süüteoosseisud	5 tundi
Aine eesmärk: kujundada teadmised erinevatest süütegedest ja oskused erinevate süüteoosseisude kvalifitseerimiseks.	
Aine läbimisel õppur:	
<ul style="list-style-type: none"> eristab eraõiguslikke normirikkumisi süütegedest; eristab väärtegusid ja kuritegusid; kvalifitseerib enamlevinud süütegusid. 	
Sissejuhatus süüteomenetluse ja tõendamise süüteomenetluses	5 tundi
Aine eesmärk: kujundada teadmised süüteomenetluse põhimõtetest ning teadmised ja oskused väärtegede tõendamiseks.	
Aine läbimisel õppur:	
<ul style="list-style-type: none"> teab väärteomenetluse ja kriminaalmenetluse ühiseid põhimõtteid ning milliseid kriminaalmenetluse sätteid kohaldatakse väärteomenetluses; teab tõendi mõistet ja tõendite liike; planeerib tõendamistegevust; viib läbi erinevaid tõendamistoiminguid ja vormistab tõendusteavet; teab jälitustegevuse õiguslikke aluseid ja põhimõtteid. 	
Kriminalistika alused	5 tundi
Aine eesmärk: kujundada teadmised ja oskused sündmuskohal tegutsemiseks, asitõendite käitlemiseks.	
Aine läbimisel õppur:	
<ul style="list-style-type: none"> teab kriminalistika olemust ja metodoloogiat; teab kriminalistikatehnika olemust ja seoseid teiste tõendamise viiside ja meetoditega; omab teadmisi identifitseerimisest, trassoloogias ja kohtufotograafiast; saab aru sündmuskoha ja asitõendite tõenduslikust tähtsusest; oskab kaitsta sündmuskoha ja tagada selle ning asitõendite puutumatus; oskab vaadelda sündmuskoha ja asitõendeid ning vormistada vaatlusdokumente; 	
Politseitöö alaealistega	5 tundi
Aine eesmärk: kujundada teadmised ja oskused tööks alaealistega.	
Aine läbimisel õppur:	
<ul style="list-style-type: none"> rakendab noorsoopolitsei töö põhimõtteid; teab lapse õigusi reguleerivaid õigusakte; teab korrariikkumise toimepannud lapse mõjutamise võimalusi; 	

<ul style="list-style-type: none"> • oskab lapsega suhelda (sh loengute pidamine erinevatele sihtrühmadele) ja teab lapse kohtlemise erisusi; • teab ennetustöö aluseid ja koostöövõrgustikke. 	
Välitöö planeerimine ja korraldamine	5 tundi
Aine eesmärk: kujundada teadmised ja anda oskused välitöö korraldamiseks Aine läbimisel õppur: <ul style="list-style-type: none"> • teab välijuhtimise aluseid; • oskab planeerida ressursi ja teeb koostööd teiste ametkondade ja teiste struktuuriüksustega; • korraldab tööd sündmuskohal. 	
Inimeste otsingute korraldamine	5 tundi
Aine eesmärk: kujundada teadmised inimeste otsingute korraldamiseks. Aine läbimisel õppur: <ul style="list-style-type: none"> • teab kadunud inimeste otsimise meetodeid; • oskab koostada kadunud isikute profiili; • oskab koostada otsingurühma tegevuse plaani. 	

Sisejulgeoleku eelkurseõppe õppekavakava **piirivalve õppemooduli** osas

AINE/ÕPPEÜLESANDE KOOD:	puudub
AINE/ÕPPEÜLESANDE NIMETUS (eesti k.):	Kutsealane eelkoolitus - piirivalve
AINE/ÕPPEÜLESANDE NIMETUS (inglise k.):	
AINE/ÕPPEÜLESANDE MAHT (akadeemiline tund)	70
<ul style="list-style-type: none"> • s.h. õppeklassis • ekskursioonid 	35
	35
ÕPPEKAVA:	Sisejulgeoleku eelkurseõppe piirivalve moodul
ÕPPETOOLI JUHATAJA:	
ÕPPEAINE EESMÄRK: kujundada õpilastel algteadmised piiri valvamise ajaloost ning Eesti, EL liikmesriikide piirivalvelisi ülesandeid täitvatest organisatsioonidest, rahvusvahelistest ja siseriiklikest õigusnormidest lähtuvalt piirivalvelistest tegevustest, piiri kontrolli meetoditest ja taktikatest.	

SISU:	Kutsestandardi tähis: 18-20032007-01/3, algtase: mõistete faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine	
ÕPIVÄLJUND: Õppekava läbinu ettevalmistus vastab Piirivalveametnik I kutsestandardi nõuetele (Kutsestandardi tähis: 18-20032007-01/3)	ÕPETAMIS- JA ÕPITEGEVUS <u>KOKKU 35 TUNDI</u> <u>(pluss need õppetunnid, mis ekskursioonidele mõeldud õppetundidest üle jäävad)</u>	HINDAMISMEETODID JA – KRITEERIUMID
Annab ülevaate piirivalvelisest ajaloost <ul style="list-style-type: none"> • 1918 – 1940 • 1990 – 2009 • 2010 - ... 	Loeng/seminar	
Kirjeldab politseiüksuseid piiril. <ul style="list-style-type: none"> • Piirivalve positsioon Politsei- ja Piirivalveametis –tegevussuunad erinevates osakondades, alluvus • Piirivalvebüroo prefektuuris – tegevused, alluvus • Kordonid, piiripunktid ning valmidusüksus – ülesehitus, tegevused, alluvus 	Loeng/seminar	
Teab EL liikmesriikide piirivalvelisi ülesandeid täitvaid organisatsioone ning nende erisusi <ul style="list-style-type: none"> • Lühiülevaade EL institutsioonidest • FRONTEX • Kahepoolne koostöö – tuua mõned näiteid milliste riikidega on ja mis tasandil • Mitmepoolne koostöö - tuua mõned näiteid milliste riikidega on ja mis tasandil 	Loeng/seminar	Testülesanne kahe- ja mitmepoolseostööriikide kohta. Hindamine: õpilane suudab õigesti nimetada vähemalt 2 kahe- ja 2 mitmepoolse koostööga riiki

<p>(http://ppa-siseveeb.polsise/piirivalve/piirivalvealane-koostoo/)</p>		
<p>Teab piirikontrolli reguleerivaid siseriiklike ja rahvusvahelisi õigusnorme.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schengeni konventsioon - üldised eesmärgid • Schengeni piirieskiri – üldised eesmärgid • Politsei ja piirivalve seadus • Riigipiiri seadus (Eesti riigipiir, selle kulgmine ja riigipiiri ületamine, Eesti territoriaal- ja siseveed ning õhuruum, riigipiiri tähistamine (erinevad piirimärgid), piiririba, piiri valvamine) • Piirirežiimi eeskiri • Välismaalaste seadus • Välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seadus • Õpilane teab: <ul style="list-style-type: none"> ○ kes on politseiametnik piiril, ○ mis on politsei ülesanded, ○ politsei erivahendid ja relvad ning kuna neid kasutatakse ○ mis on riigipiir ○ mis on sisepiir, sisepiiri ületamine, ○ mis on välispiir, välispiiri ületamine, ○ ajutine kontrolljoon ○ siselend, välislend; ○ kolmas riik, ○ kes on välismaalane, ○ piiripunkt – põhiline tegevus ○ kordon – põhiline tegevus ○ millistele nõuetele peab vastama välismaalane kui soovib siseneda EL-i, ○ elamisluba, miks antakse elamisluba, ○ viisa, miks antakse viisat, ○ varjupaigataotleja, pagulane, täiendava kaitse saaja, ajutise kaitse saaja 	<p>Loeng/seminar</p>	<p>Seminarivormis läbi viidud rühmatöös osalemine</p> <p>Hindamine: õpilane oskab nimetada olulisemaid õigusakte, mis reguleerivad politsei-piirivalve tegevust piiril, teab ametnike õigusi ja kohustusi</p>

<p>Kirjeldab isikut tõendavaid ja transpordivahendite dokumente, enamlevinuid turvaelemente ja võltsinguid ning dokumentide kontrollimise meetodeid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Isikut tõendavate dokumentide seadus • Milliseid dokumente ja kes väljastab EV kodanikele ja mittekodanikele • Mida teha kui välismaal dokument kaob • Milliseid dokumente väljastatakse teiste riikide poolt, mida EV ei väljastata (laste reisidok, teenistuslik pass, eri pass, meremeste raamat, EL hädaabi reisidokument) • Kommertspaberi ja turvapaberi erinevused • Paberisse lisatavad turvaelemendid (meleerkiud, planšetid) • Erinevad trükistiilid, kus neid kasutatakse, tuvastamine <ul style="list-style-type: none"> • Ofsettrükk • Kõrgtrükk • Sügavtrükk (peitekiri) • Tindiprinteri trükk • Laserprinteri trükk • Lasergraveering • Värvipitser ja reljeefpitser. • Dokumentides kasutatavad kiled ning foto vahetuse tuvastamine <ul style="list-style-type: none"> • Laminaatkile (ühe ja kahepoolne) • Holograafiline kile • 3M kile • Foto vahetusele viitavad tundemärgid kui foto on kaitstud kilega. • Erinevad võltsinguliigid ja nendetunnused • Erinevad dokumentide kontrollseadmed <ul style="list-style-type: none"> • Luup • Mikroskoop • UV-lamp • 3M lamp • Pintsetid 	<p>Loeng/seminar/praktiline tegevus</p>	<p>Praktiline töö:</p> <p>Dokumentide ja fotode samasuse tuvastamiseks</p> <p>Hindamine: Tunneb ära ja suudab eristada seaduslikult välja antud dokumente võltsingutest.</p> <p>Lubatud eksimusi 10%</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Isiku tuvastamise põhimõtted (dokumendis olev foto ja isik, kes dokumendi esitab) • Profileerimise põhimõtted (reis, pagas, isiku sobivus) • Õpilane oskab eristada dokumente ja kasutada tehnilisi vahendeid 		
<p>Kirjeldab algtasemel erinevaid piiri valvamise meetodeid ja taktikat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piiri valvamise toimkonnad <ul style="list-style-type: none"> • oskab iseloomustada erinevaid piiri valvamil kasutatavaid teenistustoimkondi • oskab kirjeldada toimkonda astumist • oskab kirjeldada erinevate toimkondade tegevusi • teab erinevaid piiri valvamise meetodeid • teab kuidas tähistatakse riigipiiri ja mis on piiririba • teab erinevaid sidevahendeid • Transpordivahendi kontrollimise põhimõtted • Tunnused mille põhjal võib eeldada, et sõiduk on varastatud • Integreeritud piirihalduse (IPH) mudel – Õpilane teab mis on IPH, millest see koosneb ja millised on tegevused IPH raames. Õpilane teab, mis on neljatasandiline riiki sissepääsu kontroll ja milliseid tegevusi selle raames tehakse. • Õpilane oskab seletada ja tuua näiteid inimõiguste kohta • Õpilane teab mis on distsiplinaarsüütegu • Õpilane oskab kirjeldada toimkondade tegevusi 	Loeng/seminar	Rühmatöö Õpilane oskab selgitada erinevaid piiri valvamise meetodikaid, kirjeldada toimkonna tegevusi. Oskab praktiliselt kasutada erinevaid sidevahendeid.
<p><u>ÕPPEKÄIGUD</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Siseministerium • Politsei ja Piirivalveamet • Piirivalvebüroo • Kordon • Piiripunkt • Piirivalvamisega tegelevad asutused vastavalt piirkonnale 	KOKKU 35 TUNDI (maha arvata need õppetunnid, mida vajatakse klassitundide läbiviimiseks)	

ABIPÄÄSTJA 1 KURSUSE ÕPPEKAVA

I. Kursuse õppekava

1. Kursuse kestvus on 70 tundi, millest 51 tundi on teooriat ning 19 tundi praktilisi harjutusi ja õppelaagrit.

2. Kursuse eesmärk on anda teadmised:

2.1. päästeala funktsioonidest ja vastutusalast;

2.2. tuleohutuse üldalustest ja ohutuse tagamisest;

2.3. käitumisest ohusituatsioonides ja esmaste tulekustutusvahendite käsitlemisest;

2.4. lihtsamate päästevahendite kasutamisest ning käsitöövahendite kasutusoskusest;

2.5. erinevate suurõnnetustel osalemisest abijõuna.

3. Kursuse lõpetamise tingimused.

3.1. õppekavas ettenähtud õppetundide läbimine mitte väiksemas mahus kui 90%;

3.2. positiivse tulemusega eksami sooritamine.

4. Kursuse edukalt lõpetanutele väljastatakse tunnistus.

II. Kursuse programm ja tundide jaotus.

Teema	Teooria	Praktika	Kokku
Päästeala ajalugu, päästeasutused ja struktuur, põhilised õigusaktid,			
1 ametkondade vastutusalad	4	1	5
2 Põlemine	2		2
3 Tulekahju alused	2		2
4 Päästetööd(pakutavad teenused)	2		2
Päästesündmused, vastutusalad,			
5 käitumine ohu korral	3		3
6 Päästetööde korraldamine	2		2
7 Tulekustutustööd	3		3
8 Päästeala ennetustöö	2		2
9 Käitumine tulekahju korral	2	0,5	2,5
10 Päästetehnika	2	0,5	2,5
11 Päästevarustus	2	1	3
12 Tuleohutuse üldalused	3		3
13 Vesivarustus	2		2
14 Eriohud	4		4
15 Raadioside	2		2
16 Meetmete rakendamine	6		6
17 Esmaabi	4	4	8
18 Liiklusõnnetuste traumad	1	2	3
19 Katastroofi meditsiin	2		2
20 Eksam	1		1
	51	9	60

III. Teemade üldiseloostus

Teema 1: Päästeala ajalugu, struktuur ja asutused.

- 1.päästeteenistuse ja kogu päästeala ajalugu ja areng Eestis
- 2.päästeameti struktuur ja ülesanded
- 3.päästekeskuste struktuur ja ülesanded
- 4.häirekeskuste funktsioon ja töökorraldus
- 5.vabatahtlikusele põhinevad päästeorganisatsioonid
- 6.päästeala üldine seadusandlik regulatsioon

Teema : Õnnetuste liigid ja vastutusalad

- 1.hädaolukorrad (mõiste, vastutusalad ja juhtimine)
- 2.tulekahjud
- 3.liiklusõnnetused

4.õnnetused veekogul

5.elektriõnnetus

6.raudteeõnnetused

7.lennuõnnetused

8.õnnetused lõhkekehadega

9.õnnetused ohtlike ainetega

10.ulatuslikud tulekahjud ning loodusõnnetused

Teema :Tuleohutuse üldalused

1.ennetustöö strateegia

2.suitsuandurid, CO andurid

3.tuleohutus koduses majapidamises

4.kulupõletamise ohud, ennetus

5.hädaabiteate edastamine, käitumine ohu korral

Teema :Käitumine õnnetuse korral

Esmased tulekustutusvahendid, tegutsemine õnnetuse korral

1.tuld kustutavad ained ja esmareageerimise võimalused

2.tulekustutid (vesilahukustuti, vahtkustuti, pulberkustuti, CO₂)

3.tulekustutusvaip

4.tulekustutusvahendite kasutamine

Teema : Päästetehnika

1.põhiauto

- 2.paakauto
- 3.autotõstuk ja autoredel
- 4.muu spetsiaal- ja eritehnika
- 5.markeerimine ja kutsungid
- 6.tutvumine tulekustutus- ja päästeautoga

Teema: Otsingutööd

- 1.varustus ja meetodid
- 2.otsingute läbiviimise korraldus ja vastutusala

Teema: Päästevarustus

Päästja kaitseriietus

- 1.vaheriietus
- 2.tulekustutusriietus
- 3.tuletõrjekivri sukk
- 4.tuletõrjekindad
- 5.tuletõrjesaapad
- 6.tuletõrjekiver
- 7.tuletõrjevöö
- 8.muu kaitseriietus
- 9.varustuse hooldus
- 10.riietumine

Käsitöövahendid

- 1.kang
- 2.pootshaak
- 3.labidas
- 4.kirves

- 5.kululuud
- 6.elektrijuhtmete lõikamise komplekt
- 7.päästeinventari hooldus
- 8.tööohutus
- 9.töötamine käsitööriistade vahenditega

Tuletõrjevoolikud

- 1.survevoolikud
- 2.imivoolikud
- 3.hooldus
- 4.voolikuliinide moodustamine
- 5.käemärguanded
- 6.tööohutus

Tuletõrjearmatuur

- 1.liitmikud
- 2.jagajad ja kogujad
- 3.imisõelad
- 4.püstikud
- 5.armatuuri hooldus
- 6.töötamine tuletõrjearmatuuriga
- 7.tööohutus

Joatorud

- 1.lihtjoatoru
- 2.kombineeritud joatoru
- 3.naeljoatoru
- 4.hooldus
- 5.töötamine joatorudega
- 6.tööohutus

Teema 12: Metsatulekahjud (sh pinnasepõlengud)

- 1.metsatulekahjude põhjused
- 2.ennetus ja ettevaatusabinõud
- 3.metsatulekahude liigid
- 4.metsatulekahjude kustutamise põhimõtted
- 5.vabatahtlike osa metsatulekahjude kustutamisel ja nende kaasamise võimalused
- 6.tööohutus

Teema 13: Õlireostuse likvideerimine

- 1.keskkonnareostuse tekkimise sagedasemad põhjused
- 2.vabatahtlike kaasamine ja nende ülesanded
- 3.tehnika ja vahendid
- 4.meetodid ja taktika
- 5.koostöö teiste asutuste ja ametkondadega
- 6.tööohutus

Kursus lõpeb õppelaagriga, kus praktiliste tegevuste käigus kontrollitakse kursuse läbinud õpilaste teadmisi ja praktilisi oskusi kursuse jooksul omandatu praktilisel rakendamisel.

Õppelaagri käigus iga praktiliste ülesande lahendamist hinnatakse arvestatud/mittearvestatud meetodil. Õpilane loetakse edukalt kursuse läbinuks kui positiivseid tulemusi on 50% või rohkem.

Kokku pannud: Priit Männik

11.11.2011